List 25. **NOVICE** Tečaj LI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 23. junija 1893.

Politiški oddelek.

Zopet češko-nemška sprava.

Ni je stvari, s katero bi avstrijski državniki si skoro toliko belili glavo, kakor z izvedenjem češko-nemške sprave. Kolikokrat so se že ministri posvetovali o tej stvari, koliko pogajanja je že bilo z raznimi strankami. Koliko napora je že bilo, da bi češki deželni zbor pripravili, da pritrdi dunajskim punktacijam. Vse je bilo zastonj. Po pritisku narodnega mnenja so vse češke stranke jele se upirati dunajskím punktacijam, celo veleposestniki, kateri so s prva bili jako vneti zanje.

Posebno po zaključenju češkega deželnega zbora je ministerski svet imel dan na dan posvetovanja o tej stvari. Konec teh posvetovanj je bil, da se je ministerski svet izrekel za to, da se še počaka, kako se stvari razvijo. Jeden del ministrov je zahteval, da se sprava nadaljuje tudi proti volji češkega deželnega zbora. Temu se je pa baje posebno upiral pravosodni minister grof Schönborn, katerega se stvar tiče v prvi vrsti, ko gre za razdelitev okrajev. Ministerski predsednik se ni hotel izreči na nobeno stran in ker tudi nekateri njegovi tovariši neso bili niti za to niti za ono mnenje, se je pa stvar lepo odložila.

Splošno mnenje je pa, da je s tem češko-nemška sprava pokopana. Celo nemško-liberalni listi so se že precej sprijaznili s tem mnenjem. Nikakor se pa ne sme misliti, da so morda Mladočehi s svojim postopanjem to dosegli, da se sprava odloži. To je temveč posledica občnega odpora proti spravi. Največ je pri tem koristil upor veleposestnikov. Vlada ima v veleposestnikih čeških zanesljive zaveznike, zato se pa ozira na njih mnenje. Naj bi tudi češki deželni zbor bil rešil razdelitev okrajev, v negativnem smislu seveda, bi vender vlada ne bila proti volji deželnega zbora osnovala nobenega sodišča, ko bi bila vedela, da veleposestniki ne odobravajo tacega postopanja.

Da se je zares zahvaliti veleposestnikom za tak ugoden preurat, to tudi dokazujejo liberalni listi. Dunajski nemški listi imajo jako zanesljive poročevalce v najrazličnejših političnih krogih, zanje pišejo tudi znani parlamentarci, kateri imajo dovolj prilike izvedeti, kaj se za kulisami godi. Vsi ti listi se pa v prvi vrsti ne jeze nad Mladočehi, temveč nad češkimi veleposestniki, ki s svojim vplivom preprečujejo, da češko-nemška sprava ne stori koraka dalje. Grof Taaffe je po zaključenem deželnozborskem zborovanji bil poklical na Dunaj češkega namestnika grofa Thuna, ki kot visok plemenitaš ima najtesnejše zveze s konservativnimi veleposestniki. Da je grof Thun mogel na Dunaji sporočiti, da veleposestniki nemajo nič proti samovoljni osnovi trutnovskega okrožnega sodišča, pa bi se osnovalo.

Kaj pa bode sedaj? Svetov grofu Taaffeju seveda ne manka. Ker je sedanja sprava pokopana, poskusi naj se znova, ali to je kako, da nova sprava zopet ne bode le mrtvo rojeno dete. Neki dunajski list kar priporoča nekako izjemno stanje za Češko sicer brez vojaških sodišč, tedaj naj se pa izvrši policijskim potom, kar je vse treba. Mi seveda moramo z vso odločnostjo ugovarjati takim nasvetom, ker policijske naredbe nikakor neso na pravem mestu, kadar gre za pravo mej narodnostimi. S policijskimi naredbami se le razburjajo duhovi, ne pa pomirjujejo. Tudi ne gre, da bi morda vlada sama izbrala nekatere politike, da bi se ž njimi pogajala. Če se začno pogajanja, mora se pogajati vlada z onimi strankami, katere imajo zaupanje narodovo. Da je ob svojem času vlada k posvetovanju poklicala na Dunaj Mladočehe, bi tudi danes bilo nekoliko drugače s spravo.

Mi radi priznavamo, da so sedaj z Mladočehi pogajanja težavna, ker so volilcem obljubili mnogo več, nego jim pri sedanjih razmerah najprijaznejša vlada dovoliti more. Zato je potrebno, da vlada pomaga zmernejšim faktorjem zopet do večje veljave. To je pa prav lahko mogoče. Pot ji je pokazal dr. Fanderlik na staročeškem shodu v Brnu priporočujoč, najprej poganjanja za narodno jednakopravnost.

Vlada naj torej začne resno izvajati narodno jedna-

kopravnost in to ne le na Češkem, temveč tudi drugod. Dokler pa vlada dela razlike mej Češko in drugimi deželami češke krone, jo pa zastopniki češkega naroda ne morejo vestno podpirati. Nemci pa tudi izvršenju narodni jednakopravnosti ne morejo ugovarjati, ker je to le izvršenje ustave. Če bode češki narod videl, da so zmerni možje dosegli take uspehe, da tudi brez češkega državnega prava zanj ni nobene nevarnosti več, ne bode več poslušal skrajnih elementov, temveč se bode oklenil svojih previdnih voditeljev.

Tedaj bode pravi čas za pogajanja. Ko bodo Čehi zares v vseh treh deželah popolnoma jednakopravni z Nemci, tedaj se bodo ž njimi lahko pomenili, kako naj se stvari uravnajo, da bode obojim ugodnejše, ali naj se razdele okraji po narodnostih zastran ložje uprave. Dokler pa Čehi neso jednakopraven faktor, tudi češki narod ne more imeti pravega zaupanja v kake take dogovore, ker si vselej misli, da bi silnejši Nemci zopet Čehe kako opeharili. Z izvedenjem narodne jednakopravnosti izgine velik del narodnega vprašanja in s tem večjidel sedanjega strankarskega nasprotja. Glavni del sprave bi že bil s tem tako rekoč dosežen.

Stališče za vlado je pa tem ugodnejše, ker narodno jednakopravnost lahko izvaja v glavnih stvareh naredbenim potom, ni jej treba vprašati za dovoljenje nobenega postavodajnega zastopa. Na ta način pa tudi vlada na Dunaju v državnem zboru dobi trdno podporo proti levičarjem, ko bi jej hoteli delati kake sitnosti. Češki zastopniki jo bodo morali podpirati, kajti silili jih bodo volilci. Nemci bodo pa spoznavši, da ji njih mogočnosti odklenkalo, da so minuli časi, ko so gospodovali v Avstriji in se več ne povrnejo, tudi mnogo spravljivejši postali. Videč da sami ničesar ne opravijo bodo podali Čehom roko v spravo, katere jim ti gotovo ne bodo odtegnili. Mej češkim narodom jih je mnogo, ki že žele konca narodnih bojev, ki ovirajo drug narodni razvoj, in vsi ti bodo z veseljem pozdravili konec narodnemu boju, ako je le to mogoče brez nevarnosti za obstanek češkega naroda v vseh pokrajinah češke krone.

Politični pregled.

Delegacije so v torek se zaključile. Naš slovenski delegat Pfeifer se večkrat oglasil. Pri vojnem proračunu se je pritoževal, da se je slovenščina odpravila kot polkovni jezik pri sedmem polku, če tudi je nad 20 % slovenskih vojakov in zahteval, da se narodnostno razmerje pri tem polku preišče. Rekel je, da je razžaljivo za častnike, če se od njih trdi, da se ne morejo naučiti slovenščine, od slovenskih prostakov se pa zahteva, da se priuče druzega deželnega jezika. Dokazoval je, da je tudi v vojaškem interesu, da se spoštuje materinščina. Potem je govornik še omenil, da bi bilo pač umestno, da vojna uprava proda ljubljanskemu mestu vojaško bolnico za primerno ceno in zgradi novo bolnico zunaj mesta na zdravejšem kraju. To je sedaj tem bolj umestno, ker se prestavi tudi civilna bolnica iz mesta. Minister je odgovoril, da bode narodnostne razmere pri koroškem polku dal znova preiskati. On je pa od koroškega deželnega oblastva izvedel, da je v tem polku jedva 10 % vojakov. Temu se ne čudimo, ker gospodje v Celovci bi pač najraje vse koroške Slovence utajili. Če bode minister prašal tudi sedaj koroško deželno vlado, potem ne pričakujemo, da bi premenil svojo naredbo. Glede vojaške bolnice je pa izjavil, da je to le denarna stvar.

Agitacija, za občno volilno pravico se je začela po več krajih v Avstriji. V nedeljo je bil tak shod tudi v Ljubljani. Vlada shodov ne brani v zaprtih prostorih, ne pusti po taborov pod milim nebom. Delavci hoteli so tabore v ta namen prirediti v več krajih na Češkem in Moravskem, pa se jim to ni dovolilo. Vsled tega so nekoliko razgrajali in so jih več zaprli. Občno volilno pravico je pač v marsikaterem oziru opravičena, ali vendar mislimo, da bi bil prehod k občni volilni pravici malo prevelik. Vpeljejo naj se najprej direktne volitve v kmetskih občinah, potem pa polagoma razširja volilno pravico. Sedaj tudi še ni ljudstvo dosti izobraženo za občno volilno pravico. Priporočalo bi se, da bi že v šolah otroke poučevali o uredbah v ustavni državi, da bi vsi dobro vedeli, kako važne so volitve in vedeli volilno pravico prav in s premislikom porabiti. Reči pa moramo, da ima občna volilna pravica to prednost, da se pri volitvah manj deluje z denarjem. Nekaj desetin volilcev še kdo poskusi pridobiti z denarjem ali pijačo, stotin ali celo tisočev volilcev pa ne bode noben kandidat podkupoval in gostil.

Češki Nemci. — V nedeljo je bil v Pragi shod češke nemške stranke. Sešli so se bili deželni poslanci in odposlanci iz vseh nemških krajev. Govorilo se je o sedanjem političnem položaji in sklenilo resolucijo, da naj nemški poslanci začno najstrožjo opozicijo proti vladi, ako upravnim potom ne osnuje novega okrožnega sodišča v Trutnovu. Kako opozicijo so mislili, neso naravnost povedali. Poprej se je od strani priporočalo, da bi Nemci kar ostavili deželni zbor. Na tem shodu se pa o tem ni govorilo. Plenerja ni bilo na shod. Najbrž ni prišel, da se mu ni bilo treba izreči na nobeno stran. Boji se zameriti vladi, stranki pa tudi.

Nemčija. — Volitve v državni zbor so dovršene. V 393 okrajih bilo je voljenih: 49 konservativcev, 12 članov državne stranke, 16 narodnih liberalcev, 3 člani svobodomiselne združitve, 80 članov centruma, 12 Poljakov, 3 protisemiti, 24 socijalnih demokratov, 1 liberalec, 1 Danec, 2 kandidata kmetske zaveze, 7 Alzačanov in 4 člani južnonemške ljudske stranke. Ožjih volitev je treba 179. Privržencev in nasprotnikov vojaške predloge je zelo ednako število in ožje volitve še-le bodo pokazale, če ima vojaška predloga večino za seboj.

Nemčija in Rusija. — Nemški cesar in ruski car se baje meseca julija ali avgusta snideta nekje na morji. Vsakterega spremljal bo oddelek brodovja. Car bode potem nemškega cesarja spremil do kake nemške luke.

Srbija. — V slovesni seji, ki jo je imela skupščina dne 16. t. m., je kralj izjavil v prestolnem govoru, da je moral odstraniti regentstvo, ki je zlorabilo njegovo mladoletnost v svrho, da je izpodkopavalo ustavo. Z zadoščenjem je naglašal kralj, da je narod z navdušenjem pozdravil njegov korak in da ga je tudi inozemstvo prav sodilo. Mej drugim je na to kralj storil prisego na ustavo. Zbor je kralja navdušeno pozdravljal. — Kabinet je dal ostavko, na kar je kralj zopet Dokiča poveril in potrdil ministersko listo. Izvzemši Franasoviča, na katerega mesto stopi Sava Gruič, ostanejo vsi ministri na svojih mestih. — Govori se, da se bode kralj Aleksander v kratkem poročil. Mnenje je, da bo nevesta najbrže hči grškega kralja, princezinja Marija.

Rusija in Bolgarija. — Ruska vlada je baje sklenila zopet tirjati Bolgarijo, da ji poplača zapale okupacijske stroške v l. 1878 in 1879. Nemško zastopstvo v Sofiji se je naprosilo, da Bolgarijo v imenu Rusije na to opozori. Zahteva se iz početka 2 milijona rubljev. Če se izplača ta svota, dolguje potem Bolgarija Rusiji še 3,018.250 rubljev.

Francija. — Obolel je precej nevarno republičanski predsednik Carnot. Nekateri listi sicer poročajo, da se mu je že na bolje obrnilo in da mu celo že v postelji ni treba več biti, vender pa se z druge strani bolezen Carnotova slika za nevarno, ki bi znala imeti zle posledice. — V Franciji sprožila se je misel, da naj bi se za vojaštvo ne popolnoma sposobni mladeniči, ki so todobno odločeni v to, da za časa vojne opravljajo pomočna dela, že za časa miru v tako službo klicali, da se tako razbremenijo čete. S tem pomnožila bi se francoska vojska za 20.000 mož. — Torej tudi na Francoskem mislijo na pomnožitev vojske.

Francija in Rusija. — Trgovinska pogodba sklenjena mej tema dvema državama podpisala se je te dni Rusija znižala je carino za nafto za polovico dosedanje carine. Tudi je Rusija znižala carino za glasbene instrumente, volneno blago in poljedelsko orodje. — Poroča se, da bo rusko vojaško brodovje vrnilo francoski obisk v Kronstadtu in se na povratku iz Amerike ustavilo v francoski luki Brest ali Cherbourg. Zatrjuje se, da se bo rusko brodje še v drugih francoskih lukah ustavilo.

Rusija. — Po nekem poročilu iz Petrograda izdal se bode o novem letu 1894. ukaz, s katerim se bode naredil konec pošiljanju kaznjencev v Sibirijo.

Zjedinjene države in Havajski otoki. — Predsednik Zjedinjenih držav, Cleveland, je menda odklonil vtelesenje Havajskih otokov z Zjedinjenimi državami in je priporočil otočanom, da naj zopet posade na prestol prognano kraljico Lilinokalani.

Anglija in Zjedinjene države. — Dolenja zbornica angleška sklenila je ednoglasno naprositi vnanji urad, da prične z severoamerikansko vlado pogajanja glede pogodbe, po kateri naj bi vse mej Veliko Britanijo in Zjedinjenimi državami nastale prepire razsojal posebni razsodniški odbor. To razsodiški odbor naj bi bil stalen. — To misel, ki je vzbudila v Ameriki in v Angliji nepopisno navdušenje, sprožil je milijonar Andrews Carnegie. — To je že en korak do razoroženja velevlastij. Da bi pač tudi druge države posnemale Anglijo in Ameriko.

Obrtnija.

Čikago in Kolumbijeva razstava.

(Dalje.)

Leta 1833. so pa iz vzhodnih držav kar drli priseljenci. Poprej se skoro dvajset let potem, ko je John Kinzie (zadnjič je stalo po pomoti Kindie) prišel v te kraje, skoro nikdo ni zmenil za te rodovitne pokrajine, sedaj so pa kar drli tja. Kakor gobe po dežji rastle so hiše iz tal. V dveh mesecih se je sezidalo skoro poldrugisto hiš v Čikagu. Mnogi priseljenci se pa niso stalno naselili, temveč so hiteli še dalje na zapad. Prihajali so pošteni kmetovalci in obrtniki, še več pa razni klateži in hudodelci. Okrog reke Čikaga se je začelo živahno življenje. Bilo je polno ljudij, upajočih na zapadu hitro obogateti.

Prve hiše so bile seveda neznatne koče. Hotelov ni bilo. Nekateri krčmarji prenočevali so ljudij v nizkih lesenih kočah. O kacih rednih ulicah se tedaj v Čikagu ni moglo govoriti. V novembru tega leta je že začel v Čikagu izhajati prvi list „Chicago Democrat,“ ki je imel sprva le nekaj čez sto naročnikov. V jedni prvih številk je naznanil list, da so Indijani odstopili Zjedinjenim državam veliko zemlje v severnem Illinoisu in južnem Wisconsinu, v Indijani in Michiganu in se zavezali, da se naselijo o reki Missouri. Ta novica je vspodbudila prebivalce vzhodnih mest, da so še bolj hiteli na zapad. Sedaj so prihajali na stotine, da celo na tisoče in večkrat skoro za novo prišleče v Čikagu ni bilo prostora. Začelo se je skrbeti za redno zvezo z drugimi deželami. Sprva je po dvakrat na teden prihajala pošta iz vzhodnih držav in to največ z izseljenci. Parnik Pionir je vozil mej Čikago in sv. Jožefom na nasprotni strani jezera v michiganski državi. Slednji dan je prišlo po več težkih voz z naseljenci. Dne 6. junija 1834 došel je prvi parnik direktno od Erijskega jezera v Čikago in dne julija tega leta je prišla prva velika jadernica v čikaško pristanišče. Mnogo krajev, kjer je sedaj mesto, je pa tedaj bil še gozd. Tudi so to leto še v Čikagu ustrelili medveda.

Vsled prihajanja tujcev se je svet jako podražil. Vlada je svoj svet prodajala vedno v isto ceno, ali pokupili so ga špekulantje, ki so ga potem prodajali desetkrat, dvajsetkrat, da celo več kakor stokrat dražje.

Jedva so špekulantje se prilastili kak svet, takoj so dali napraviti načrte za bodoča mesta in jih razširjevali po vzhodnih mestih, da za svet dobe kupcev. Na papirji se je tako osnovalo mnogo mest, katera se v resnici nikdar niso zidala. Posebno Čikažani so postali skoro vsi špekulantje s svetom. Godile so se velikanske sleparije, napravljeni načrti so kazali lego krajev najugodnejšo in na njih so bile reke, katerih v resnici ni. Cele pokrajine so bile od špekulantov že razdeljena za mestna stavbišča.

Tudi razne banke so pospeševale te sleparije z izdajo nezaloženih bankovcev. Leta 1837. je pa prišel polom, mnogo denarnih zavodov je ustavilo plačila in posledica temu je bila, da je tudi svet na zapadu jel padati v ceni. K sreči pa Čikažani niso dosti zgubili, temveč špekulantje v velicih vzhodnih mestih, ki so bili od čikaških in drugih špekulantov pokupili cele pokrajine na zapadu.

Ta polom pa razvoja čikaškega mesta ni preprečil, temveč ga je le pripravil na bolj naravno in trdnejšo pot. Leta 1836. je Čikago že štelo blizu 4000 prebivalcev in 450 ladij je bilo prišlo v pristanišče. Da ni bilo pri tolikem priseljenji več prebivalcev, prihajajo od tod, da je večina, posebno razni klativitezi, le hitela še dalje na zapad.

Leto 1837. je pomenljivo za Čikago, kajti tega leta je bilo proglašeno za mesto. Prihodnje leto se je v Čikagu osnovalo prvo gledališče, ki je pa bilo leseno. Štiri leta pozneje se je osnovala poštna zveza z Novem Yorkom po trikrat na teden. Kako malo je tedanje mesto imajoče 10.000 prebivalcev bilo podobno sedanjemu, vidno je iz tega, da je to leto moralo županstvo prepovedati, da naj ne puste prešičev letati po trgu, ker ovirajo promet.

Že v začetku čikaškega mesta so se močno priseljevali Nemci, ker se že iz tega vidi, da že 1845. leta v

Čikagu začel izhajati prvi nemški list „Chicago Volksfreund“.

Čez jednajst let, kar je bilo Čikago proglašeno za mesto, t. j. leta 1847. je imelo že 17.000 prebivalcev. Prihodnjega leta je pa mesto dobilo brzojavno postajo in dne 10. aprila t. l. je prišla prva ladija po novem illinoiskem in michiganskem prekopu. V oktobru t. l. je pa v Čikago prišel prvi železniški vlak. To leto je mesto dobilo tudi vodovod in pa plinovo razsvetljavo. Štiri leta pozneje je Čikago dobilo železniško zvezo z Novim Yorkom in drugimi vzhodnimi mesti, kar je začetek njeni veliki trgovini.

Prebivalstvo se je odslej hitro množilo. Leta 1853. je že štelo 61.000 prebivalcev, 1860. l. 100.000, šest let pozneje 200.000, 1870. l. 300.000 in l. 1871. 350.000 prebivalcev.

Tedaj je bilo že trgovsko središče na ameriškem zapadu, glavno trgovišče za kmetijske pridelke les in je imelo velike mesnice za vole in prašiče. Mnogo je bilo lepih palač in industrijskih zavodov. Dne 8. oktobra 1871. leta je v južnem delu mesta šla z lučjo mlest krave. Krava je brcnila v petrolejsko svetilnico. Nastal je velik požar. Čez 24 ur je ponosno mesto bila kadeče se pogorišče.

(Dalje sledi.)

Obrtna enketa.

V zbornici poslancev se je predlagalo, da se nekoliko premeni sedanji obrtni zakon, kateri povsem ne ugaja sedanjim potrebam obrtnikov. Izvolil se je poseben odsek, kateri sedaj pretresuje to stvar. Zbornica je pooblastila odsek, da zboruje tudi mej parlamentarnimi počitnicami. Da poizve potrebe obrtnikov, je odbor sklenil povabiti več obrtnikov, da povedo željo svojega stanu. Sklenilo se je, da odbor ne bode sam izbiral, koga bode vabil, temveč se povabijo nekatera društva obrtnikov, da pošljejo k enketi svoje odposlance, katere sami zbero. Ta enketa se je že začela in nekateri odposlanci so že bili poprašani. Odsek je sestavil neka vprašanja, na katera mu morajo odposlanci odgovarjati. Odposlancem se povrnejo potni stroški in jim prizna tudi primerna odškodnina za tisti dan, ko so poklicani k enketu. Odposlanci odgovarjajo na sledeča vprašanja . . .

A. Dokaz sposobnosti.

I. Izpit za pomočnike in mojstre pri rokodelskih obrtih.

1. Naj se bi dokaz sposobnosti popolnil z obveznim pomočniškim in mojsterskim izpitom ali le z jednim teh dveh izpitov?

2. O čem naj bi se izpraševalo pri teh izpitih?

II. Vpeljava dokaza sposobnosti za druge obrtne vrste.

3. Se li naj raztegne dokaz sposobnosti za rokodelske obrte tudi na tovarnarje, kateri izdelujejo v svojih zavodih take stvari?

4. a) Je li potrebno, da se zahteva dokaz sposobnostij od ljudij, ki začno kak trgovski obrt?

b) Kakšen naj bi bil ta dokaz sposobnosti?

B. Nastop, obseg in izvrševanje obrta.

6. Naj li obrtno oblastvo povpraša dotično zadrugo za mnenje, predno komu dovoli kak rokodelski ali pridržan obrt, in če se mora držati tega mnenja?

7. a) Ali naj to velja tudi pri odločevanju o obsegu kacega obrta po § 36 obrtnega reda?

b) Vprašajo naj li obrtna oblastva zadrugo in če so dolžna se držati njenega mnenja, kadar je dvom o obsegu kacega obrta?

8. Naj se li zahteva, da obrtnik, kateri potrebuje za popolno dovršitev svojih izdelkov kacih del drugih obrtov, dá izvršiti ta dela samostojnim obrtnikom dotičnega obrta ali dotičnih obrtov, ali pa morda zadostuje § 37 obrtnega reda?

9. Smejo li posestniki trgovskih obrtov jemati naročila na obrtne izdelke „po meri“, če ne dokažejo sposobnosti za dotični obrt?

10. Se li naj omeji oglasitev trgovskega obrta na določene vrste blaga?

11. a) Se li naj pri trgovini z rokodelskimi izdelki zahteva, da se poskrbi za razvidnost, od kod so izdelki?

b) Ali naj se za trgovino z rokodelskimi izdelki zahteva posebno dovoljenje?

c) Ali naj se taka trgovina pridrži izključno trgovcem?

C. Ponujanje blaga od hiše do hiše in prodajalnične podružnice.

12. Naj se še dalje komu dovoli, da ponuja svoje blago od hiše do hiše, ali naj se taka trgovina odpravi ali omeji in oziroma na katere predmete?

13. Se li sme dovoliti kakemu obrtnemu podjetju, da osnuje prodajalničnih podružnic, kolikor le hoče?

D. Obrtno pomočno osobje.

14. Če je mogoče in je li želeti, da se raztegnejo določbe VI. poglavja obrtnega reda (skrb za zdravje, počitki mej delom, nedeljski počitek, večerne in nedeljske šole, plačevanje mezde, delavske knjižice, spričevala, seznami delavcev, delavski red, določbe o razrešenji delavskega razmerja in o mladostnih pomočnih delavcih itd.) na delavce, ki opravljajo najnavadnejša v članu V. odstavek a) razglasilnega patenta k obrtnemu zakonu označena dela (dninarsko delo itd.)?

15. So li določbe §§ 96. a) in 96. b) sedanjim razmeram primerne ali je pa umestno še okrajšati delavsko dobo?

16. So se li delavske knjižice za podjetnike in delavce jednako koristne pokazale in je li želeti, da se pridržé?

17. Bi li bilo umestno in je želeti, da se §§ 96. a) in 96. b) obrtnega reda (najdaljša delavska doba, varstvo otrok in žensk) tudi porabijo pri obrtnih podjetjih s tovarniško vršbo, v katerih dela nad 20 oseb, bodisi že pomočnih delavcev ali dninarjev?

18. a) Se li omejujoče določbe o porabi mladostnih delavcev mej 12. in 14. letom (§ 94. obrtnega reda) spolnujejo in se li njih izpolnjevanje oblastveno nadzoruje?

b) Bi li ne kazalo za vse trgovske pomožne osebe vpeljati določene najdaljše delavske dobe?

Se li s dosedanjimi določbami in njih izvrševanjem doseza smoter, katerega stavlja obrtni red gledé na spolnovanje učne pogodbe, obrtno izobražbo učencev, njih nravstveno vzgojo, obisk cerkve, večernih in nedeljskih šol, in kako bi se mogel obisk obrtnih nadaljevalnih šol narediti obvezen?

20. Katere določbe o odpovedi za trgovsko pomočno osobje se naj vsprejmejo v obrtni red (član 61. trgovskega zakonika.) (Konec sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Dolžina telegrafskih žic. Koncem leta 1892 se je pomnožila dolžina telegrafskih dratov na vsem svetu za 340 tisoč kilometrov. Novih telegrafskih postaj se je odprlo 10 tisoč. Koncem decembra 1892. je bilo svetovnemu občinstvu na razpolaganje poldrugi milijon telegrafskih prog, med katerimi je bilo napetih 4 milijone, 348 tisoč kilometrov dratu. Tu pa niso všteti še železniški telegrafi in telefoni.

Po posamičnih delih zemlje so nastopne dolžine telegrafskih žic.

a) V svetovno telegrafsko zvezo spadajočo.

v Evropi	2,161.300	kilometrov,
izven Evrope	494.700	„

b) Izven svetovno telegrafske zveze

v Ameriki	1,200.000	kilometrov,
v druzih delih zemlje . .	250.000	„
Podmorske zveze . . .	242.000	„

Leta 1892. je bilo izročenih 312 milijonov telegramov na vsej zemlji. Pod morjem so položili važno zvez med Senegalom in Brazilijo.

Čiščenje novosrebrnih stvarij. Stvar se dene najprej v zmes iz jednega dela solitrove kisline (ločnice) in 12 delov vode, potem se pa pomoči v zmes iz jednakih delov žveplene in solitrove kisline, naposled se pa še v vodi splakne, posuši in očisti.

Kako se naredi barva za štampilje? Zmeša se 2 dela berolinskega modrila in 3 dele saj. Tej masi se pridene laškega olja, da vsa postane lahko tekoča in potem se s čopičem nadeva na štampiljsko blazinico.

Kmetijstvo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe.

Dne 8. t. m. je c. kr. kmetijska družba imela občni zbor v mestni dvorani. Vlado je zastopal vladni svetnik Dralka, navzočna sta bila tudi deželni glavar in ljubljanski župan.

Predsednik Murnik v svojem nagovoru prosi vladnega zastopnika in deželnega glavarja, da bi vsak v svojem delokrogu pospeševala družbo, in zahvali gospoda župana, da prepušča za zborovanje mestno dvorano. Potem omenja, da se je začel splošno izvrševati zakon o povzdigi živinarstva. Mnogo se je doseglo v kočevskem in črnomaljskem okraji, več napredkov je pa želeti v kamniškem okraji. Da se ni več storilo, je nekoliko kriva slaba letina in suša. Doslej se je oddajalo po 24 bikov za polovico cene, letos se jih z državno in deželno podporo lahko še več, če se dobé sposobni prejemniki. Nadaljevalo se bode premovanje konj in prirejale dirke, ako ne usahnejo dotične podpore. Ribarski odsek marljivo deluje in je oddal letos že jednoletnih ribic. Število društvenikov narašča, in število podružnic pomnoži se z dovoljenjem današnjega zbora od 50 na 62. Odbor poslovil se je od prejšnjega dež. predsednika barona Winklerja in pozdravil sedanjega vodjo vlade barona Heina. Lanska letina je bila slaba, ali letošnja tudi dobro ne kaže, a treba je vztrajati. Koncem predsednik zakliče trikrat cesarju „Slava“, čemur zborovalci navdušeno pritrde.

Tajnik je potem poročal o družbinem delovanji. Leta 1892 je pristopilo 365 udov. Konec leta je bilo 17 častnih, 9 dopisujočih in 2317 pravih udov. Podružnic je bilo petdeset in več se jih še snuje. Ko se je poročilo tiskalo, je družba imela 53 podružnic 2500 udov. Umrlo je lani 53 družabnikov. Podkovrska šola je dobro obiskana. Ta šola pa ni več družbina, kakor je bila pod Bleiweisom, zakaj družba daje le prostore, učitelje pa plačuje država. Drevesnica se je razširila in že sedaj se oddaje na leto po 13000 drevesc, v kratkem jih bode mogoče oddajati po 20000. Delajo se poskušnje za seme krompirja, ker je ribniški opešal. Drugo leto se bode morda za seme razdajal, potem bodo kmetovalci pridelovali zopet za izvoj dobro blago. Družbeni list „Kmetovalec“ se tiska v 3000 izvodih. Odbor je gledal, da dobi dobrega deteljnega semena Lani je zmanjkalo pravega ruskega lanenega semena, ker se silno poprašuje po njem. Dobila se je podpora od vlade za nakup ruskega lanenega semena, ajde in semenskega krompirja, kar je prouzročilo za 12000 gld. prometa. Po moči se je podpiralo vinstvo. Nakupilo se je dva vagona modre galice in se je oddajala po znižani ceni za škropljenje vinogradov, katere je napala strupena rosa. Razdeljevalo se je zastonj škropilnice kupljene z ministersko podporo. Tudi za umetni gnoj se je skrbelo, ker vinstvo ne propada le zaradi strupene rose in trtne uši, temveč tudi zaradi tega, ker je zemlja že izsesana. Sadjarstvo napreduje. Razen društvene je še osem drugih drevesnic pri podružnicah in šolah. Živinarstvo se pospešuje z oddajanjem plemenskih bikov, bergamotnih ovnov in angleških mrjascev za polovico cene. Lani se je razdelilo 40 mrjascev. Želeti je, da se razširi angleško pleme, ker hrvatsko boleha na parkljih in gobci. Za čebelarstvo se izda poduk v slovenščini, ker so dosedanje knjige zastarele in so tudi že pošle. Rokopis je pripravljen. Nakup kmetijskih strojev napreduje. Kmetovalec se širi. Konjereja tudi napreduje in izrejajo se konji težkega plemena. Poročevalec nasvetuje, da vzame poročilo na znanje in izreče zahvalo c. kr. vladi, deželnemu zboru in kranjski hranilnici. Po precej dolgi debati so se vsprejeli tajnikovi nasveti.

Odbornik gos. Šiška je potem poročal o računskem sklepu za leto 1892. Dohodki so znašali 10.177 gld. 29 kr., stroški za 1161 gld. 72 kr. manj, kateri so ostali v blagajnici. Proračun kaže 12.900 gld. dohodkov in 1000 gld. manj stroškov. Premoženja ima družba 38.640 gld. 32 kr. in se je lani pomnožilo za 697 gld. 64 kr. Vsi računi se odobre.

Vodja Lapajne je nasvetoval, da se izreče zahvala odboru, posebno predsedniku in tajniku. Pri tej priliki se je zopet skusila zanesti politika v razgovor, kar je pa pri večini vzbudilo nevoljo. Lapajnetov predlog se je potem vsprejel. Na tajnikov predlog se je izrekla zahvala nekaterim gospodom članom za posebno pospeševanje narodnega gospodarstva. Naposled se je rešilo 37 predlogov podružnic v zmislu nasvetov glavnega odbora.

Potem predsednik zbor zaključi želeč, da bi vsi delovali z združenimi močmi.

Kmetijske raznoterosti.

Jara pšenica se posebno priporoča za one kraje z dobro zemljo, kjer vsled vremenskih nezgod ne uspeva ječmen. Jare pšenice se na dobri zemlji mnogo pridela in se tudi lahko proda, včasih še bolje nego ozimna pšenica. Posebno dobro uspeva za krompirjem, za peso se pa tako dobro ne obnese kakor ječmen.

Pristnost medu. Vzemi nekaj medu, deni ga v kak kozarec ali steklenico in vlij nanj trikrat toliko vode. Sedaj to zmes dobro stresij. Če na dnu ne ostane nič sluzaste odcedline, je med pristen, drugače je pa pomešan s sirupom, cukreno vodo ali drugimi stvarmi.

Kumena je za kmeta jako važna rastlina. Zrela kumenina zrna pomagajo konjem in govedom, če slabo prebavljajo. Goveda in ovce tudi rade jedo seno ali deteljo, v kateri je bilo mnogo kumene. Živine mlada detelja ne napenja, ako je mej njo posejane nekaj kumene. Zato se priporoča, da se nekoliko kumene poseje mej deteljo.

Poučni in zabavni del.

Občni zbor „Slovenske Matice“

vršil se je dne 7. junija in se ga je udeležilo nekaj nad 50 društvenikov. Predsedoval je gospod prof. Levec, ki se je v svojem govoru spominjal pokojnega predsednika „Matičnega“ kanonika Jožefa Marna in naglašal njegove zasluge za „Matico“ in pa za slovensko slovstvo sploh.

Tajnik E. Lah prečita potem skrbno sestavljeno poročilo o društvenem in odborovem delovanji od 1. junija 1892. do 31. maja 1893. leta. V njem se tudi najprej spominja pokojnega predsednika, katerega životopis prinese letošnji Letopis. V odboru ni bilo druzih prememb, da je namesto kan. Flisa, ki se je odpovedal, vstopil g. dr. Janežič, kateri je postal ključar namesto g. Praprotnika. Odbor je imel tri seje, odsek gospodarski je imel štiri seje, književni pa dve. Poročilo natančno navaja, o čem se je posvetovalo pri teh sejah. Na to poročilo govori o lanskih knjigah in omenja, da letos „Matica“ izda zopet troje knjig, 1. Letopis, 2. Nadaljevanje in konec Rutarjevega spisa „Goriško in III. in IV. del romana z „Ognjem in mečem“.

Kot založno knjigo je izdala „Matica“ Slovensko stenografijo Bezenšekovo v 700 izvodih. Sedaj ima vkupe „Matica“ štiri založne knjige, dve ste pa zadnji čas pošli. O „Stenografiji“ in o Kosovem „Vzgojeslovji“ se nadeja, da postaneta šolski knjigi.

Iz Jurčič Tomšičeve ustanove za literarne namene se je razpisalo 200 gld. častnega darila za epično pesem, ker tacih pesmij v slovenskem slovstvu pogrešamo. Poskerbel je že odbor za primerno snov Knezove Knjižnice 1. zvezku, katera se pa letos še ne izda, ker zapuščina še ni dognana. Z rokopisi sploh je družba precej dobro založena in predsodki proti njej minevavajo. Za knjige se je bilo v proračun postavilo 5000 gld. Družbino premoženje se je pa pomnožilo le za 391 gld. 77 kr., ker je bilo več izrednih stroškov in so se nekateri neiztrgljivi dolgovi izbrisali. Premoženja ima „Matica“ 56.111 gld. 19 kr., potem pa še na razpolago dve narodni ustanovi, katerih obrestij se bodo zalagale knjige.

Književna zaloga je štela lani koncem leta 19089 knjig in 235 zemljevidov. Odbor je dovolil g. Zagorjanu proti 25 % rabatu in poluletnemu obračunu pravico do samozakupa, da nema več opraviti s tujimi tvrdkami. Odbor je prepričan, da to ne bode „Matici“ na kvar.

V poverjeništvih je bilo več prememb. Sedaj je vseh poverjenikov 121. V ljubljanski škofiji 47, v lavantinski 31, v goriški nadškofiji 11, v tržaški 10, v krški 12, v sekovski 3 in drugih škofijah 7. Število društvenikov dosledno narašča. Lani je plačalo letnine 1970 gld. Število ustanovnikov se pa ne popolnjuje, kakor bi bilo želeti in je palo pod 300.

Omislila si je „Matica“ slike Knezovo, Marnovo in Grassellijevo.

„Matični“ odbornik Jarnej Zupanec je bil odlikovan z redom Franc Josipa reda. V aprilu je „Matica“ izrazila sožalje „Hrvatski Matici“, ker je umrl predsednik njen.

Koncem se je tajnik v poročilu svojem spominjal raznih pokojnikov.

Po računskem sklepu je lani imela „Matica“ 13.968 gld. 26 kr. dohodkov in 13.166 gld. 26 kr. stroškov. V proračun je postavljenih 7.835 gld. 90 kr. dohodkov in 7.606 gld. 4 kr. stroškov, mej njimi 5000 za knjige.

Po nasvetu kurata g. Žlogarja se je priporočilo odboru, da naloži društveno premoženje izključno v narodnih zavodih. Računskim pregledovalcem F. Bradaški, G. Pircu in K. Žagarju se je izrekla zahvala in so se vnovič potrdili za ta posel.

V odbor so se izvolili gosp.: Grasselli, dr. Lesar, Navratil, Rutar, Praprotnik, Stegnar, Župančič, Svetec, Vavru, Tavčar in Šuman.

Sklenile so se še nekatere bolj neznatne premembe pravil, kar je bilo potrebno, ker so sedanja pravila bila jezikovno in nekoliko tudi stvarno zastarela.

Na to je pa predsednik zbor zaključil zahvaljujoč se za obilno udeležbo.

Poučni in zabavni drobiž.

Ljudje ki stanujejo v brlogih Potovalec dr Cornet, poroča, da ob gorovju Kundulungen v Afriki biva neki narod imenovan Balamoto. Ti ljudje prebivajo največ v pečevji v berlogih, v krajih, kjer drugi ljudje ne morejo do njih. Znajo jako dobro plezati po skalovji, tako da jih tujec jedva zapazi. Polja ne obdelujejo, temveč žive se z lovom in ribstvom S prebivalci v dolinah zamenjavajo ubite živali, semtertje za žito in sadje. S sosednimi narodi žive v miru, samo k svojim brlogom nikakor ne puste. Govore jezik, popolnoma drugačen od jezikov drugih narodov v tistih krajih.

Jakob Karlovič Grot. Dne 6 t. m. je umrl v Peterburgu Jakob Karlovič Grot, podpredsednik petrograjske akademije znanostij. Pokojnik je bil dober poznavatelj slovanskih in skandinavskih slovstev.

Novice.

— **Odbor «Matice Slovenske»** konstituiral se je nastopno: Predsednikom voljen je g. prof. Fr Levec, I. podpredsednikom gosp dr. Fr Lampe, II. podpredsednikom gosp. župan P. Grasselli Blagajnikom voljen je zopet soglasno g. dr. J. Staré in ključarjema gg.: dr. J. Janežič ter A. Kržič.

— **Milodari za pogorelce v Zabreznici.** Deželni predsednik g. baron Hein. objavil je v uradnem listu poziv, v katerem prosi milodarov za pogorelce v Zabreznici Milodare vsprejemajo dež predsedstvo, mestni magistrat ljubljanski in okr. glavarstva, ter jih bode razglašal uradni list.

— **Umrl je** minolo soboto sin g deželnosodnega predsednika ljubljanskega, gosp dr. Viktor Kočevar, c. kr. sodni pristav na Krškem, star še le 30 let, za srčno vodenico. N. v m. p.!

— **Srbi v Ljubljani.** Povodom odkritja Gunduličevega spomenika v Dubrovniku dne 26. t m pride na svojem povratku od ondod do 300 Srbov dne 4. ali 5. julija t. l. preko Trsta v Ljubljano. Sestavil se je poseben odbor, ki bo skrbel za dostojen vsprejem slovanskih gostov.

— **Kužna bolezen na gobci in parkljih** pojavila se je v logaškem okraji. Kakor se čuje, bolezen zdaj že pojenjuje.

— **Tovarna za sladkor na Kranjskem.** V trebanjskem okraji ustanovila se bode tovarna za sladkor. Potrebni denar je baje že zagotovljen in se namerava novo tovarno zvezati s posebnim tirom z dolenjsko železnico.

— **Nesreča.** V Gorenji vasi pod Loko zgrabil je dne 15. t. m. vlak vozeč iz Medvod proti Škofji Loki železniškega čuvaja Mateja Žiberta, ga vrgel v stran in tako močno poškodoval, da je kmalu na to umrl. Nesrečnež zapustil je vdovo in pet nedoraslih otrok

— **Precej močan potres** čutili so v Zagrebu v noči od 20. do 21. t m. Potres, ki je trajal kake tri sekunde, prestrašil je nekatere tako, da so bežali iz stanovanj. Zagotavlja se, da od velikega potresa l 1881 tako močnega potresa še ni bilo. Počil je nekoliko zvonik sv. Marka in pal je križ iznad vrat. Druge škode potres ni napravil.

— **Ponesrečil je** v Kranji 16letni krojaški učenec Rudolf Köstl. Iskal je tičja gnjezda, a je pri tej priliki pal raz strmo skalovje nad Majdičevim mlinom in se tako poškodoval, da je kmalu na to umrl.

— **V smrt na vislice** obsodilo je tržaško porotno sodišče 22letnega, v Il Bistrico pristojnega Evgena Dovgana, ki je hotoma usmrtil svojega tovariša Cefrina.

— **Utonila je** dne 15. t. m. v črnomaljskem okraji v Rosalnici 28letna Ana Pečaričeva v Metličici. Šla je namreč tja po vodo, a vrgla jo je božjast v vodo, da je utonila.

— **Umrl je v Celji** tamošnji župan, ces. svet dr. J. Neckermann, v starosti 64 let Pokojnik bil je strasten nasprotnik Slovencem.

— **Obolel je** opasno prevzv. knezoškof sekovški (Gradec) č. g dr. Zwerger.

— **Izlet «Glasbene Matice»** privabil je v nedeljo izvanredno veliko gostov v Kamnik Zabava pri Fischerji bila je preživahna, k čemur je pripomogel pevski zbor, ki se je kakor vselej tudi sedaj odlikoval s svojim izbornim petjem.

— **Narodna slavnost v Divači.** Dne 2. julija t l. ob 4. uri popoludne bode „Cesarjevič Rudolfova“ vilenica (jama) v Divači sijajno razsvetljena. V vilenici prepevalo bode opensko pevsko društvo in svirala bode narodna godba. Po prihodu iz vilenice bode na javnem prosta zabava.

— **Banka »Slavija« in Istra.** Kakor smo svoje dni poročali, odločila je banka „Slavija“ 200.000 gld., ki se imajo razposoditi na zemljišča onih slovenskih in hrvatskih posestnikov v Istri, katere so laški njihovi upniki začeli preganjati zaradi volitev. Banka „Slavija“ uvidevši kako velikega narodnega in narodno-gospodarskega pomena so njena posojila za Istro, sklenila je sedaj kredit od 200 000 gld. povišati na milijon goldinarjev.

— **»Ljubljanski Sokol«** se prav pridno uri v telovadbi za vsesokolsko slavnost, ki bo dne 8 in 9. julija v Ljubljani, pomnoženi odbor pa dela velike priprave za dostojen vzprejem gostov.

— **Toča** potolkla je dne 13. t. m. v Studenci, Hudembrezji, Rovišči in Zavratci pri Krškem. Trta je pokončana za več let. — Vsled toče, o kateri smo zadnjič poročali, da je naredila dne 12. t. m mnogo škode okrog Kranja in deloma po sorškem polji, prizadete so najbolj župnije Šmartno pri Kranji, Mavčice in Reteče. Dne 16. t. m. bila je zopet v teh krajih toča in napravila mnogo škode po Žabnici in Dorfarjih.

— **Z Dobrove** se nam piše dne 17. t. m. Prva polovica tega meseca more se tukaj imenovati „gromovita“. Dne 1. in potem od dne 9. pa do vštetega dné 16. t. m. gromelo je tukaj več ali manj slednji dan. Hudo vreme ni napravilo tukaj do sedaj še nobene druge posebne škode, nego to, da je včeraj popoludne kmalu po 3. uri bil sv. Elija sprožil iskro tja v Kališnikov kozolec — „samec“ — ob veliki cesti v Kozarjih. Slamnata streha je zgorela in streha se dobro osmodila. Da bi bilo za letos pač s tem hudo vreme končano, pa smo na dobrem!

— **Sklep šolskega leta na učiteljišči v Ljubljani** bode letos že dne 1. julija. Nato prično se zrelostni izpiti.

— **C. kr. mestni šolski svet ljubljanski** je svojo odredbo z dne 25 julija lanskega leta razveljavil ter sklenil, da je šolski pouk s prihodnjim šolskim letom pričeti tudi ob zimskem času na vseh mestnih ljudskih šolah in po vseh razredih jednako, t j. ob 8. uri, le na uršulinskih šolah ob $^1/_2$ 9 uri. Odredba, vsled katere se je po zimi pričenjal pouk v prvih razredih še le ob 9. uri, pokazala se je nepraktična.

— **Letošnje vojaške vaje** na Štajarskem ob ogerski meji in potem na Ogerskem bodo od 22. avgusta do 21. septembra. Rezervisti pokličejo se k vajam dne 3. septembra in ostanejo pri njih do 21. septembra. Vaj na Ogerskem udeleži se 27 pešpolkov, mej njimi tudi 17. in 97, 14 lovskih bataljonov, 3 bataljoni bosenskih pešcev, 6 polkov dragoncev, 6 polkov huzarjev, 2 polka ulancev, 15 baterijskih divizij poljskih topničarjev in primerno število pijonirjev, honvedov in sanitetne čete. Vsak pešpolk bo imel gotovo nad 2 tisoč mož, bo torej samih pešcev nad 55 tisoč mož — Deželni brambovci ne gredo na Ogersko k vajam, temveč imajo isti čas svoje vaje v ljubljanski okolici.

— **Novo šolo** grade v Kovoru. Ista je že toliko dodelana, da je upati, da se bo z poukom lahko pričelo že bližajo jesen.

— **Tristoletnica zmage pri Sisku** praznovala je včeraj ljudskešolska mladina ljubljanska prav slovesno. Ob 8. uri bila je sv. maša v stolni cerkvi, katero je služil čast. g. kanonik Zamejec v znamenitem, iz Hasan-pašinega oblačila narejenem mašnem plašču. K sv. maši prikorakala je mladina pod vodstvom svojih učiteljev z razvitimi zastavami. — Ob 10. uri bila je v dvorani filharmoničnega doma šolski slavnostni koncert, katerega je izvrševala mladina s sodelovanjem vojaške godbe. Vspored obsegajoč deklamacijo, petje in godbo izvršil se je točno in prav lepo. Koncert počastil je tudi prevzv g. knezoškof dr. Missia in deželni predsednik g. baron Hein. — Ob 3. uri popoludne odkorakala je mladina pod vodstvom svojih učiteljev na veselišče na Koslerjeve travnike pod Cekinov grad. Prvotno nameravana otroška veselica razvila se je vsled v to pripravnega prostora pri Koslerji v pravcato ljudsko veselico, kakoršnih Ljubljana ni še dosti videla. Otroci so se pod vodstvom svojih učiteljev zabavali z raznimi igrami, godba svirala je vesele komade, zbrano občinstvo gotovo broječe do 10.000 osob pa je z veseljem gledalo igrajoče se otroke in se je vsestransko najbolje zabavalo. Na to so se otroci okrog 1200 na številu pogostili s kruhom, mesom, pivom in vinom. Ob 8. uri zvečer je mladina zopet odkorakala v mesto, občinstvo pa je veselo pozno v noč ostalo na veseličnem prostoru. Gotovo ne samo mladini, temveč tudi odraslim, ostala bo ta redka slavnost v najlepšem spominu.

— **Pravila bralnega društva v Domžalah** je dež. vlada potrdila in volil se bode v kratkem odbor in pričelo društvo svoje delovanje. Mlademu društvu želimo obilo podpornikov.

— **Dolenjske železnice.** Z zgradbo telegrafa ob dolenjskih železnicah pričeli so v minoli pondeljek. — Minolo soboto vršilo se je slavnostno otvorjenje ravno dovršenega predora pri Višnji gori.

— **Cesar anamski** ima 200 žen, katerih ima vsaka svojo hišo na vrtu cesarskega dvora in svojo prislugo Slednji dan ima 35 žen službo pri cesarju. Pet jih mora biti vedno v njegovi bližini, druge pa v predsobah. Če umrje kaka žena, jo na vrveh izpuste čez zidove kraljeve palače, ker skozi vrata ne neso nobenega mrliča, tudi cesarja ne. Po smrti cesarjevi se žene lahko zopet omože.

— **Nesreče.** Dne 3. t. m. je v Elswillu se podrla dvorana nove gostilne, nad katero je gostilničarjeva soba. 12 oseb je podsulo in drugih 5 je pa bilo težko ranjenih. — V Hasselfeldu na Nemškem je 8. t. m, požar uničil troje ulice. Pogorelo je ukupe 85 hiš. Pošta, šola in mnogo živine je žrtva ognja. — V Washingtonu je pogorelo veliko poslopje, ki je poprej bilo gledališče in se je sedaj rabilo za državne pisarne. Od 300 oseb, ki so bile v poslopji jih je 85 mrtvih in 65 poškodovanih. — V Fargu v Norddocotti je velik požar naredil 3 milijone dolarjev škode. Železniški most je tudi tako poškodovan, da ne morejo voziti po njem. — V Allaghany city v novoyorški državi je v cirkusu razpočila svetilnica. Vsled tega je nastal požar. Mnogo ljudij je mrtvih in ranjenih. — Pri Surabaji na Javi je razpočil kotel na holandskem parniku. Pet ljudij je ubilo. Ladija se je potopila.

— **Tatvina na čikaški razstavi.** 30 kosov dragocenih čipk, ki so bile lastnina italijanske kraljice, je baje na čikaški razstavi ukradenih.

— **Visoka starost.** V Parizu je umrl upokojeni francoski major Souflot, dopolnivši ravno sto let. Pokojnik je pripadal k redki vrsti tistih mož, ki so se še borili pod Napoleonom. — V Lankendorfu pri Dunajskem Novem Mestu je umrl gozdni oskrbnik Eduvard Prinzinger v 102. letu.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 14. junija 1893. Pšenica gld. 9·75 kr., rž gld. 7·50 kr., ječmen gld. 7·— kr., oves gld. 7·80 kr., ajda gld. 10·— kr., proso gld. 6·50 kr., turšica gld. 6·70 kr., leča gld. 14·— kr., grah gld. 14·— kr., fižol gld. 10.— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Loterijske srečke.

Na Dunaji dne 17. junija t. l.: 72, 26, 11, 64, 43.

V Gradci dne 17. junija t. l.: 84, 90, 21, 54, 35.

V Brnu dne 21. junija t. l.: 90, 33, 17, 81, 1.

Neogibno potrebno je za vsako družino

Kathreiner-jeva

Kneipp-ova sladna kava

z okusom prave kave.

Ta kava daje to prednost, da se lahko popusti tako škodljiva prava zrnata ali pa z raznimi cikorijami zmešana kava in se iz te kave naredi **okusna** ter **zdrava** in **redilna** pijača. — **Nedosegljiva je kot dodatek k pravi kavi.** (14—31)

Visoko priporočana za ženske, otroke in bolnike.

Ponaredeb se naj varuje.

Dobo se povsod. ½ kile 25 kr.

Krasni vzorci pošiljajo se privatnim naročnikom zastonj in poštnine prosto.

Bogate **vzorčne knjige**, kakor nikdar prej, pošlje se **krojačem** nekolekovano.

Jaz ne dajem **popusta** 2½ ali 3½ gld. pri metru in tudi **nobena darila** krojačem, kakor se pri nasprotnikom na škodo naročnikov godi, jaz imam le zadne in točne cene, tako da vsak **privatni naročnik dobro** in **ceno** kupi. Zategadelj se naj le moje vzorčne knjige zahtevajo.

Svarim tudi pred zopetnim cenejšim pismom nasprotnikov.

Blago za obleke.

Paruvien in **dosking** za preč. duhovščino, predpisano blago za c. kr. **uradniške uniforme, veterance, ognjegasce, telovadce, livreje,** sukno za **bilarde** in **mize, prevleka** za **vozove, loden,** tudi nepremočljiv za **lovske sukne, perilo, potna ogrinala** od 4—14 gld. itd.

Kdor toraj ceno, pošteno, trpežno, čisto volneno sukno in ne **cene cunje,** ki niso **plačila** za **krojača vredne,** kupiti hoče, naj to stori pri

Jan. Stikarofsky-u v Brnu (Manšester avstrijski).

Največa zaloga sukna v vrednosti ½ milijona gld.

Da se vidi **velikost** in **zmožnost** naše hiše naj bo povedano, da je v moji roki **največi izvoz blaga v Evropi,** izdelovanje **grebenaste preje** (Kammgarn), **krojaških priprav** in velika **knjigoveznica,** druženo. Vabim toraj p. n. občinstvo, komur je dana priložnost mene v svojih velikanskih prodajalničnih prostorih obiskati, v katerih 150 ljudi dela, da se prepriča v istinosti goraj navedenega.

Pošlje se le po poštnem povzetji.

Dopisuje se v nemškem, češkem, ogrskem, polskem, laškem, francoskem in angleškem jeziku. (19—19)

Odgovorni urednik: Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.